

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע"נ

ברוך דוב ז"ל בן יבלחט"א משה חיים ווידרא נ"י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ"ל

מראה מקומות רשפי אש

לע"נ מרים שיינדל צה יבלחט"א אפרים שמעון סינאוויץ

LAKEWOODDAFYOMI.COM

[דף קסב ע"א - קסד ע"ב]

במנה דכשר למקניא ביה כנראה מפרש"ם לעיל ועוד דכיון דיש לחוש שהמקין ב' שטין מקרי ספיר הנמק במקום שריר וק"ל: בא"ד חובתו מיהא אגרין שבחבתו כו' עכ"ל. אבל מפרש"ם שכתב לעיל ואריך שלא יהא כחזו בסוף כו' שום דבר מידוע ושום מנאי כו' ויגבה צו שלא דכין כו' עכ"ל נראה מדבריו דלמזבחו נמי און למדין ודו"ק:

דף קסב ע"ב בד"ה איבעיא ליה כו' בעובי בזה בני מהו כו' ברהוק יכתוב ב' שיטין ופסול עכ"ל הס"ד ואח"כ מ"ה אלא מיהא כו' ומחצה כשיטה א' כו' בשני שיטין דפסול דמי עכ"ל הס"ד ואח"כ מ"ה דאמר חוקיה כו' אלא בשנמצאו בסוף אחרי עדים כשרים כו' בכח"ג כשר הס"ד ואח"כ ממחיל הגה"ה שיטה כו' מה שירצה בחצי השלימה כו' עכ"ל. כל"ל אע"ג דע"כ לכתב כ"ל רוחב שיטה א' צין עדים לשטר כשמרמיקין שיטה ותוחמין צאלמע שיטה כמ"ש החוס' לעיל מ"מ איכא למיבעיא ספיר שהיו למדין מחלי השלימה שהיא שלא כנגד חתימת העדים ולכן הרמיקו העדים חתימת ראש השיטה כדי שיהיו למדין מלד השלימה ואח"כ מחלי האחרת וגם מחלי שלמטה אשר לפני העדים לא יהו למדין דההוא שיטה אחרונה מקרי ודו"ק: בד"ה פחות כו' וד"ה דמן הצד מיירי עכ"ל. דנרחוקים מן הכתב ומתת הכתב הא קמני צרישא דלכ"ע צהרמיק ב' שיטין מן הכתב דפסול אלל דמן הצד פליגי הכא ולא מן הצד ממש בגליון ימין או שמאל שהכתב שמי והחתימות ערב דהא פסול לכ"ע כדתנן בפרק המגרס א' מן הצד או מאחוריו נגט פשוט פסול אלל מן הצד היינו שחתימתה כלפי הכתב אלל שהם בגליון בסוף שיטה החתומה ודו"ק: בד"ה שהרי אויר פופ"ב בג' לא מיירי בר' למה תהיה פסולה וגם כו': בד"ה נמצא כו' דגרם בראשונה לאו אפוקי בר' דרב נהמן כו'. כל"ל:

דף קסג ע"א בא"ד פסול בתחלה וא"כ הכא בין בתחלה בין בסוף כו' ע"ש עדות התמו כו' וחזר בו ר"ת ואין מבשיר ב"א בתחלה ו"א בסוף כו' עכ"ל. כל"ל והיה להמציא תמין אי חמיס קרוב בתחלה פסול לא אחי לאפוקי לבסוף דכ"ש דפסול כו' אלל היכא שחממו צאלמע כו' עכ"ל הר"ש ועיין נמוס' סס וק"ל: גמ' א"ר יצחק בן אביעור בגון דך דך כו'. כל"ל: תוס' בד"ה שיטה א' צמאי הויא אי מווייה ביה וכתב ביה ב' שיטין כו' עכ"ל. נראה מפרש"ם דל"ג שיטה א' אלל דה"ג דאס"ד ואלל אורין למאי חזא כו' ופריך צפשיטות ב' שיטין צלל אורין למאי חזא והלא ניכר כו' ע"ש אלל המוספות גרסי ליה ספיר ופריך נמי הכי שיטה א' למאי חזא כו' דשמי שיטין צלל אורין הויא ספיר שיטה א' צאירה צאוחו כתי ממש ולמאי חזא דע"כ אס יכתוב צו ב' שיטין דקות כדי להיות להן אור יהא ניכר כו' ולפי י"מ פריך על שיטה א' צלל אורה דהא דומיא דצ' שיטין צלל אורין דפסול קמני נמי שיטה א' צלל אור דכשר ודו"ק: בד"ה בגון דך כו' רג"ב כ"ף שבשיטה הראשונה או כו' כנגד זה דך דך ד"ה יתחיל כו' פנשוטו ברייה עכ"ל הס"ד ואח"כ מ"ה שיטה א' ושני כו'. כל"ל ור"ל דשיטה א' צני אורין ל' למעלה וכ"ף למטה ע"כ הו' יומר מצ' שיטין צלל אורין דל"כ תקיף דלפניו לעיל שיטה א' צאירה למאי חזא שאל יכתוב צו ב' שיטין דקות כו' כמ"ש החוס' לעיל לפי קמא וק"ל: בד"ה שטר הבא כו' ע"ש הנייר הס"ד ואח"כ מ"ה ר"י אומר כו'. כל"ל:

דף קסג ע"ב בפרש"ם בד"ה אלא כו' והתמי סהדי הס"ד וצד"ה ודלמא כו' השטר מלמעלה הס"ד וצד"ה ומשני כל כו' תחת אותה שיטה עדים כו'. כל"ל: תוס' בד"ה אומר ר' יוחנן כו' אינן שיטה א' בין עדים צאשרתא ארב כשר כו' עכ"ל. פי' צלל טיוט ונ"ל דה"ה צב' שיטין צין אכרתה לעדים דכשר צלל טיוט לפי סברא זו דכ"ה"ג אין מקיימין אוחו מאשרתא דהא צב' שיטין נמי צין אשרתא לעדים לא יוכל ג"כ לעשות רק שטר ועדים בשיטה א' ואין מקיימין אוחו מאשרתא כו' דהא לא יוכל לעשות שטר בשיטה א' ועדיו בשיטה האחרת דהוא פסול אלל לאפוקי עובא דקאמר רב נקטו החוס' שיטה א' דעובא בגון ג' שיטין ודאי אפילו לרב צני טיוט כדי שלא יעשה שטר ב' שיטין ועדיו בשיטה א' ואשרתא מקיימו ודו"ק: בד"ה שיטה א' כו' שטר הבא הוא בשיטה אחת

דף קסג ע"ב חידושים
נהוג בתמרים נ"ב ול"ג זה דקדק ומהו צניס גדולים לנכוד שנת כדליתא בפרק כל כחצי וזה בתמרים טובים:

דף קסג ע"א תוס' בד"ה גופא כו' ועדיו על המחק דכשר ומחק על השטר כו' ואין לחוש ששטר לו שטר פסול וא"ת כו' וגם השטר שהוא על הנייר ויהיה שטר כו' ונמחק בזיוף אז ראוי לפסול כו' אין כותבין זה הדבור כנגד החתימה כו' דלמא יכתוב בשיטה מפני העד כו' כל"ל ונ"ב י"ל ושמא

חכמת שלמה
הנהגות
דף קסג ע"א תוס' בד"ה שיטה אחת כו' זה השטר לזה אין לחוש כו' כל"ל: בד"ה גופא כו' בינתיים בזה אין רגילות כו' על המחק דלמה כו' לעשות תקנה כשהשטר עשוי על המחק דאיכא למיחש כו' מה שהקשה ר"י על פירושו ריב"ש כו' למה יכתבו אנהא סהדי ירחיקו העדים כו' כל"ל:

דף קסד ע"א גמ' ושטרא על מחקא השתא נמי מאי אמרת כו' כל"ל: ר"ש בד"ה וא"ת כו' וזי"ף וחתמי סהדי ומשני כו' כל"ל ודל"א:

הנהגות והערות
א' גיטין דף פז ע"ב. ב' ע"י רש"ש בבבא אור כוונתו. ג' ע"י צוהר לבנין. ד' צ"ל "שטרות" (דבש תמר ומחנה אפרים). ה' דף קסא ע"א. ו' סוף סימן ז'. ז' ע"י צוהר לבנין. ח' ע"י רש"ש. ט' במהרש"א דפריך איתא לפי ריב"ש (וע"י הג"ה על התוס' אות ל'). י' צ"ל "דא"כ" (דבש תמר). יא' אולי צ"ל "לפריב"ס". יב' יש כאן ט"ס ואינו מובן ונראה דכצ"ל ק"ק "נהי" נמי "דנוקים" (דבר רב) ביש גייר "מ"מ" למא לכתוב ואנחנו סהדי וכו' אלא" בין עד לעד ימחקנו "ויניחנו" חלק וכו' (ב"ש). יג' ע"י הוראת שעה.

דמכירת יוסף היה בט"ו בניסן, והוא יו"ט של פסח יש לאכול בו בשר.

ומה שכתב הש"ך דביוסף נאמר שימו לחם, כבר כתבנו שמלשון לחם אין ראיה כלל שלא היה שם בשר. ומה שכתב ומה שאמר וטבוח טבח והכן, אולי היו עופות כי במזרים לא היו אוכלים בהמה. הנה בחולין (לא א) איתא, וטבוח טבח פרע להן בית השחיטה, והכן טול גיד הנשה בפניהם. והרי גיד הנשה אינו נוהג בעוף (חולין פט ב, שו"ע יו"ד סימן סה ס"ה). ולפי זה מבואר שהיה בהמה. ומה שכתב שבמזרים לא היו אוכלין בשר בהמה. הן נכון שהמזרים לא היו אוכלין אצל העזרים אכלו, וכדכתיב צפ' מקץ (מג, לב) וישימו לו לצדו ולהם לצדם ולמזרים האוכלים אהו לצדם כי לא יוכלון המזרים לאכול את העזרים לחם כי תועבה הוא למזרים. ובתרגום שם ארי לא יכלון מזראי למיכל עם עזראי לחמא ארי בעירא דמזראי דחלין ליה עזראי אכלין. ומשמע דשם באותה הסעודה היו אוכלין העזרים בשר. איברא גם משם אין סתירה לדברי הש"ך, לפי מה שהבאנו צפ' מקץ (מג, טו), דסעודת יוסף עם אחיו היה ציוס השבת, ולענג שבתות וימים טובים יש לאכול בשר כמו שכתב הש"ך.

ועיין בספר מוסר השם [לבוז חר"ן מאמר התשובה והמדות (דף קב ע"א), שהביא מכמה ספרים שאין לאדם לאכול שום מין בשר כי אם בשבת ויו"ט וסעודת מצוה. וכתב צמ"ש חז"ל (פסחים מט ב) שעם הארץ אסור לאכול בשר בהמה ועוף, ואיתא בספר הקנה שמימי התלמוד אפילו הגדול שצדור עם הארץ הוא לענין אכילת בשר ע"ש.

והגה בחולין שם (פד א) איתא עוד, ואינך אימת [פירש"י אלו שאמרו ליטרא דגים וליטרא בשר אימת יאכלוה], מערב שבת לערב שבת. אמר

רב זריבין אנו לחוש לדברי זקן, [פירש"י לחוש ולהסתפק במזונות קלים]. אמר ר' יוחנן אבא [רב] ממשפחת זריאס הוה כו'. ומשמע משם דרב לא היה רגיל לאכול בשר ודגים רק בשבת.

ובז"ש בצרכות (מו א) רב ושמואל הוו יתבי בסעודתא כו', אלו מייתי לי ארדיליא וגוזליא לאבא כו', פירש"י שלרב היו חביבין אכילת גוזלות בקינוח סעודה. וכן פירש"י והרשב"ם בפסחים (קיט ב), שרב היה רגיל לאכול גוזלות לקינוח סעודה. ואין לומר דזה היה דוקא בסעודת מצוה, דהרי רב לא היה מתהני מסעודת הרשות כמ"ש בחולין (לא ב). ולריך לומר דאה"נ דרב בעצמו לא היה רגיל לאכול אלא בשבת ולא צימות החול, וכמ"ש שם שיש להסתפק במזונות קלים ולא יבזבו כספו על בשר ודגים. אמנם כשהיה מיסב אצל אחרים בסעודת מצוה והיו מביאין לו גוזלות לקינוח סעודה היה אוכל. וכן משמע ממ"ש שמואל אלו מייתי לי כו'. וכן משמע בפסחים (עד ב), רבין סבא טפליה ההיא בר גוזלא לרב כו', ומבואר שם שרב אכל הבר גוזלא. [ועיין להגה"ק מראדזין ז"ל בספר עשר מילין דחסידותא (דף סח ע"ב), דמה שהיה רב אוכל גוזלות בקינוח סעודה, היה בשר שהעשיר, דרב עני והעשיר הוה, ובהיותו עני לא אכל אלא משבת לשבת ע"ש]. ועיין עוד מה שכתבנו בחי' למו"ק (יא א) צמ"ש רב איקלע לבי רב שפיר אייתו לקמייהו ההוא כוורא תילתא צישולא תילתא מילתא כו', ופירש"י רב איקלע במועד. ורבים תמהו מנ"ל לרש"י כן וגם לא היה צורך כתב כן. ולהאמור אחי שפיר משום דרב לא היה אוכל דגים אלא בשבת. [אמנם בספר יחוסי תנאים ואמוראים לרבינו יהודה צ"ר קלונימוס ז"ל (ע' יא ערך בר שפיר), כתב לפרש דהש"ס מביא מעובדא זו דלא חש למה שעשו במועד, משום דילמא פסיד והו"ל כפרקמטיא האבד ע"ש].

מגדים

ראה יב, ב

חדשים

רעג

ובזוה יש להעיר צמ"ש הרש"ס צ"צ (קסא)
 (צ) צמ"ש רב זייר כוורא, ר' חנינא זייר
 חרותא [חריות של דקלן]. כתב הרש"ס, לורת
 הדג היה עושה צטרות צמקוס חתימתו וכבר
 ידוע לעולם שזה הוא חתימתו. והמפרש טעם
 אמאי זייר כוורא וחרותא אינו אלא טועה, ושמה
 על שם מעשיהם זה נהג לאכול דגים וזה נהג
 צתמרים, וסימנא בעלמא היו עושים ע"ש.
 ומשמע מדבריו שרצ היה מנהגו לאכול דגים,
 ול"צ מהמצואר צחולין שם דאדרצא רב לא אכל
 דגים רק משבת לשבת.

על דברי הרש"ס שרצ נהג לאכול דגים, איך
 יעלה על הדעת לומר על מי שנקרא רבינו שבצבל
 ינקוט מאכל האהוב לו לסימן זידו צפירוס כו',
 אלא ודאי דנהג לאכלם צצמות, וכן צחול גופא
 מטעם הכמוס היה, ורמו רמוז זה או לעינא
 פקיתא או כדגים הנאחזים בצמודה ע"ש. ולמה
 שכתבו בלא"ה ז"צ דברי הרש"ס, מהמצואר
 צחולין שם שרצ לא היה נהג לאכול דגים.

ובגדה הרבה דיקים שלא היו אוכלין דגים
 צימות החול, עיין טעמי המנהגים
 (עיניי שבת אות שה צקוני"א) על הרה"ק ר"מ
 מפרימישלאן ז"ל, ובספר פסקי תשובה (סימן
 רפו) על הרה"ק מהר"א מטשעכנוב ז"ל. ובספר
 אלף כתב (אות תקעט), שכן נהג בעל הדברי
 חיים מצאנו ז"ל ע"ש. ובמנהגי חת"ס מוצא כן
 על החת"ס ז"ל שלא אכל דגים צימות החול. ועיין
 עוד צומירות דברי יואל לר"ח (אות קעה). וכבר
 כתב צספר אור דיקים [למהר"מ פאפירש ז"ל]
 ה"ל שבת (סימן כח ס"ו), ראיתי כחוב שאין
 לאכול דג צחול, כי אין כח צחול להעלות הניזונות
 רק הכל צכות שבת.

והנה המהרש"ל צ"צ שם כתב על דברי
 הרש"ס, ולי נראה זה דקדק וזוהר
 צדגים גדולים לכבוד שבת כדאיחא צפרק כל
 כתבי, וזה צתמרים טווצים ע"ש. וכוונתו ללא
 מסתבר שעה חתימתו לסימן צמאכל שהיה
 אהוב עליו, לכן כתב שהיה מרמו צחתימתו צלורת
 דג, למנהגו לכבוד את השבת צדגים גדולים,
 כמ"ש רב צצבת (קיח צ) צמה מענגו צחצשיל
 של חרדין ודגים גדולים וראשי שומין. וכן צשו"ת
 ריב"ס שנייטוך חו"מ (סימן ט' ד"ה והנה) כתב

כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך וגו' ואמרת אכלה בשר כי תאווה נפשך
 לאכול בשר וגו' (יב, ב).

צמוצאי שבת, צשעה שחצורת היושבים ישבו ואכלו
 סעודת מלוה מלכה, וראה שהם אוכלים מאכלי
 חלב. אמר להם שאין צריך להתצייש צזה, שכן גם
 אצותינו צהיותם צמדצר ארבעים שנה אכלו
 צסעודת מלוה מלכה מאכלי חלב. היות שצשר
 תאוה נאסר להם צמדצר והיו צריכים לאכול
 שלמים, ושלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד,
 נמצא ששלמים ששחטו צערב שבת אכלו ציום ששי
 וצליל שבת וצשבת עד הערב, והיות שאין שוחטין
 קדשים צלילה, לא היה להם שום צשר לאכול
 צמוצאי שבת, ועל כרחם אכלו מאכלי חלב. ויש

במס' חולין (טו צ) פליגי ר' ישמעאל ור'
 עקיבא, ולדעת ר' ישמעאל צא הכתוב
 להתיר להם צשר תאוה [צשר חולין]. וציאר רש"י,
 צמדצר היה אסור להם לאכול צשר תאוה והיו
 אוכלים רק צשר שלמים, שהיו קרוצים למשכן
 וכשרנו לאכול צשר היו מקריצים החלב והדם
 ואכלו הצשר, ומשכנסו לארץ הותר להם צשר
 תאוה, משום שהיתה ארנס רחצה והרחוקים לא
 היו יכולים לצא לירושלים צכל יום.
 בספרים מוצא סיפור מהרה"ק מהרי"ד
 מצעלזא ז"ל, שכנס פעם לצימה"ד

בבא בתרא דף קסא

קיב

מסורת המדרש
ו' לקמן פ' ט"ו פסוק י"ז פסוק ג'
ו"ז

ירי משה

כז בתמני עשר בני ישראל
פ"י שעשאו לו י"ח מושבות
א"י בדרך שהולכיכו אותו
לבית הקברות היה י"ח בתי
כנסיות ורמו כזה שרבי לא
מת כדאיתא בירושלמי
דכלאום פרק ט' רבי יהודה
היה יתיב ליה בצפורן י"ז
שנה וקרא על גרמי ותי
יעקב בארץ מצרים י"ז שנה
כי היה גלגול יעקב.

פירוש מהרזו

מדרש רבה קהלת פ"ו [ז, יב]

עין יוסף

זהו אמרו אם הוא נבחר כזה. שאנו קורין אותו אם יבא ויאכל עמנו. והיה הוא טובל מצדו האחד כמות המין ונתן מצדו האחר כפיו. צבעו. טבל. ויטבל ת"א ויצבעו. טמש הוא כו'. פי טבל מצדו זה ומתן מצדו זה. והם היו מבורין שהוא מוצץ אותו מצדו שטבל. ואמרו זה לזה אילו היה זה ר"מ לא היה עושה כן והגינו אותו וברח. כז רבי היה דמין כו'. ע"י כ"ז במס' כתובות פ' הנשוא. וברור סוף מס' כלאים. וכבר פ' צ"ו. ובפ' ק'. ולקמן פ' כל אשר

תמיבין אכלון מן ההוא מינא. חמון
תיה אקריין הוא הוא, לית הוא
הוא. אקריין אם הוא הוא אן
קרוין ליה אין אתי אכיל עמן. והנה צבע קרא אצבעותיה
בדמה דחזיר ויהב אצבעותיה אקריי בפומיה, טמש קא
ומתק הא. אקריין דין לדין אלו הנה ר' מאיר לא הנה עבדי
כן. שבקוניה וצרק. וקרא עליה ויתרון דעת החכמה תחיה
בעליה.

כז רבי הנה דמין בצפורין. ואקריין צפוראי כל דאמא
ואמר דמין רבי. אן קטלין ליה. אול בר קפרא ועלל
בקותא, ואדיק ליה, ורישיה מיכרד, ומניה בזיעין. אמר
אחינו בני ידעיה, שמעוני, שמעוני, אראלים ומצוקים אהו
דן בלוחות הברית, גברה דן של אראלים וקטפו את
הלוחות. אקריין ליה דמין רבי. ואמר להו אתון אמריתון אגא
לא אמינא. ולמה לא אמר, דקתיב (משלי י"ח) ומוציא דבה
הוא כסיל. קרעון מניהון עד דאול קליה דקריעה עד
גופתתא מהלך שלשה מילין. וקרא עליה ויתרון דעת
החכמה תחיה בעליה. ר' נחמיה בשם ר' מנא מעשה נסים
נעשו באותו היום. ערב שפת הנה ואתכפשיין כל קריתא
להספידא דרבי, אשרוניה בתמני עשר בני ישראל, ואובלוניה
לביית שערים, והלא לון יומא עד דמטא כל חד וחד
מישראל לבייתו, ומדליק לו את הבר, וצולה לו דג, וממלא
לו חבית מים. עד שעשה האחרון שבהן שקעה החמה,
וקרא הגבר. שרון מצויקין אמרין וי דחליגין שבתא. צמתה
בת קול ואמרה כל מי שלא נתעצל בהספדו של רבי מוזמן
לחיי העולם הבא, בר מן קצרא דהנה תמן ולא אתא. פיון

עכ"ל. ואובלוניה לביית שערים. הורידוהו לביית שערים כי שם נקבר ושם היה ר' בחיין בדאפי צדק צדק תרדוף אחד
רבי לביית שערים. רק כאשר זהו העליון לצפורי דמדלי ובסימי אורי (מ"ט), ותלא לון כו'. ונתארך להם היום עד
שהגיע כל אחד כו'. וקרא הגבר. הגיע השעה שראוי לקרות הגבר היינו התרגלו והוא חצי הלילה או קרוב ליום.
והתחילו להצטער ואמרו זו החללה שבת. מוזמן לחיי העולם הבא. בתוס' פי ה"ד מאיר כל היכא דאמר מוזמן לחיי
העולם היינו בלא דין וכלא יסורין עכ"ל. בר מן קצרא. חוץ מן הכובס שהיה שם ולא בא. והפסיד שבר זה שלא
נמצא בכלל הבטחה זו (פ"ט).

מתנות כהונה

ועד על טעם של ארמאים ומלא אומם ישיבים ואוכלים מן אומו
מין כלומר מנשר חזיר כמו שקורין אותו דכז אמר כן קורא אומו
הוא מין כל אומו ואמרו הוא הוא כלומר זהו רבי מאיר
ומתקן אומין אן זהו. אמרו אם הוא נבחר כזה שאלו קורין
אומו אם יבא ויאכל עמנו ויהי הוא טובל מצדו האחד כמות
המין ומן מצדו האחר כפיו. צבעו. טבל ויטבל ת"א ויצבעו
פיגס הערוך. ה"ג בפומיה טמש הא כו'. טמש. פירושו
ג"כ טבל ופירושו טבל מצדו זה ומתן מצדו זה והם היו קורין
שהוא מין אומו אכע טעם ואמרו זה לזה אילו היה זה ר"מ לא
היה עושה כן והגינו אותו וברח. כז רבי היה דמין כו'. ע"י כל
זה נמש' כמותם כדכר הטעם וצירושלמי סוף מסכת כלאים
וב"ר פ"ט פ' ט"ו ונפרשה ק' ולקמן בפסוק כל אשר טמא.
אחינו בני גרסי. בני ידעיה. במקומות הי"ל לא נרמ ליה
ואילו הוא שם בית אל על ידעיה. ה"ג דמין רבי ואמר להו

בבא בתרא דף קסא

הלכות שבת סימן רמב

באר הגולה ב:

בבא קמא דף כב. **ביותר, על פן צריף לצמצם בשאר ימים** (ד*)^[1] **כדי לכבד השבת.** **מתקנת עזרא, שיהיו מכבדים בגדים בחמישי בשבת (ה) מפני כבוד השבת.** הגה נהגין ללוש (ו) כדי שעור חלה לבכית לעשות מהם לתמים לכצע עליהם בשבת ויום טוב (סמך ממדכי ריש מסכת ראש השנה), ^[1*] **והוא מכבוד שבת ויום טוב, ואין לשנות. יש שכתבו שבמקצת מקומות נהגו לאכל מוליחא, שקורין פשטיד"א, בליל שבת, ^[1*] וזכר למן (ז) שהיה מכסה למעלה ולמטה (מהרי"ל), (ח) ולא ראיתי לחש לזה:**

באר הריב

רוצה לומר מה שמביאים התינוקות להרב שלהם בראש חדש, עטרת זקנים בשם הר"ן מקראקא, וכן כתב המגן אברהם בסימן תיט בשם הב"ח, עין שם. אם שלחו לו דבר מאכל שיאכל בשבת אסור לאכלו כחל, ספר חסידים סימן תתסו: **ביותר.** הינו, מי שיש לו מזון ארבע עשרה סעודות לאכל כל ימות השבוע בכל יום שתי סעודות לא יטל מן הצדקה לאכל סעודה שלישית, וזהו פרושו עשה שבתך חל, רוצה לומר, כמו חל שתי סעודות, מגן אברהם ט"ז: **ג. בכית.** ואסור לאכל פת אינו יהודי בשבת, ויאכל מהחלות בשבת, מגן אברהם. ועין סימן שכה סעיף ד:

סימן רפח. אם המוכרים הדגים מקרין השער, נכון לתקן שלא יקנו דגים איזה שבתות, וראיה ממשנה סוף פרק א דכריתות, צמח צדק סימן כח, וכן כתב הפרי חדש במנהגי אסור סעיף קטן טו. וכית הלל ביוזב דעה סימן ריח כתב דונקא כשנתקן השער יותר משליש כמו שהיה מקדם, אבל אם נתקן פחות משליש או שליש כמו שהיה מקדם, אין לעשות תקנה וחיבים לקנות דגים לכבוד השבת, דהדור מצוה עד שליש, עין שם. לוי ברביית לצרף סעודת שבת או סעודת מצוה, ירושלמי. כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, חוץ מתשרי, ראשי תבות תלמוד תורה שבתות ראש חדש ימים טובים, והוצאת ראש חדש

באר הלכה

על ענג שבת, כדי שלא יבא על ידי זה לבסוף להצטרף לבריות, ואם פן הכי נמי בענינו טוב יותר שיצמצם ולא יפזר על ענג שבת המעט שיש לו כדי שלא יתדלדל ביותר, ולזה באר ואמר דהתם מירי למי שהשעה דחוקה לו ביותר, הינו שאין מגיע לו ממזונו כי אם שתי סעודות על שבת, ולזה אמרו דמוטב שיצטע שבתו חל כדי שלא יצטרף לבריות, אבל בענינו שיש לו מעט משלו לפזר על שבת, צריך לענג שבת כמה שיש לו ויבטח בה שיתן לו אחרים עבור זה, דהוצאת שבתות ויום טוב הוא חוץ ממזונות הקצובין לו לאדם מראש השנה וכמו שאמרו חז"ל:

^[1*] **כדי לכבד השבת.** עין במגן אברהם שכתב בשם הירושלמי, דלוי ברביית לצרף סעודת שבת, והעסקתניהו במשנה ברורה:

^[1*] **והוא מכבוד שבת וכו'.** ויש לזה רמז בכתוב, והיה ביום הששי והכיניו את אשר יביאו, את אשר תאפו אפי וגו', משמע דיש לאפות בערב שבת להכין לשבת, גם בזמן הגמרא היה מנהג קבוע לזה, כמו שהביא המגן אברהם. וכעונותינו הרבים היום התחילו איזה נשים להשפית המנהג ההוא ולקחתן מן האופה, ולא שפיר עבדי, דמקטינים בזה כבוד שבת:

^[1*] **זכר למן שהיה מכסה.** לכאורה מנהג זה תמיה לרבים, דמה ראו לעשות בשבת זכרון למן שלא ירד בו כלל. והתוספות בפרק ערכי פסחים כתבו, דמשום שלא ירד המן יש לעשות זכר לו, והוא דחוק, גם לפי זה היה להם לעשות פשטיד"א גם ביום טוב, והרמ"א לענין לחמים קאמר בשבת ויום טוב, ולענין זה קאמר רק בליל שבת, משמע דקא קאמר. ומה נמרצו אמרי ישראל התורת חיים שכתב טעם הגון לזה, והוא, לפי דשבת פראשית הוא דגמת שבת שלעתיד לבא שהוא יום שכלו שבת, ולכן אנו עושים כמה דברים בשבת זה דגמתו, הינו, לאכל בשר ודגים נגד סעודת שור הבר ולויתן, ומקדשין על היין נגד היין המשמר בענביו לצדיקים לעתיד לבא, וכבר אמרו חז"ל דעל שם זה נקרא [רקיע] שחקים, שבו שחקים מן לצדיקים לעתיד לבא, ולכך שפיר יש לעשות בשבת זכר למן ההוא [תוספת שבת]:

ומירי ^א **כשאיין לו משפונות ללות עליהם, וכלא משפון** ^ב **אין יכול להשיג, דאי לאו הכי צריף ללות כדי שלא לכטל מצות ענג שבת, וכמו שאמרו חז"ל, שאומר הקדוש ברוך הוא: בני, לוי עלי ואני פורע:** **(ד) כדי לכבד השבת.** דכמזונות של שבת ויום טוב, אם מוסיף מוסיפין לו, וכמו שאמרו חז"ל, כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה, ^ג **ויש לזהר שלא יוסיף בהן פן לא קצבו לו כל כך, חוץ מהוצאות שבת ויום טוב והוצאות בניו לתלמוד תורה, שאם מוסיף מוסיפין לו [טור].** ^ד **לוי ברביית לצרף סעודת שבת או סעודת מצוה, ^ט והינו, מאינו יהודי או מישראל בדרך התור.** אם שלחו לו דבר מאכל שיאכלנו בשבת, לא יאכלנו כחל, פן כתב בספר חסידים. ועין לקמן בסימן תרצד סעיף כ, דדעת השלחן ערוך שם דהעני יכול לשנות במגפת פורים למה שירצה אף דגבוהו לצרף פורים, אכן גם שם יש מחמירין בזה, עין פטור שם: **(ה) מפני וכו'.** הינו, כדי ^{טו} **שיהיו לבנים לשבת, "אכל לא בערב שבת, כדי שיהיו פנויים להתעסק בצרכי שבת.** ולפי זה צריף לזהר שלא לילף בחלוק אחד כמה שבתות, כדי שלא לעבר על תקנות עזרא: **(ו) כדי שעור חלה.** הינו, מלכד שהלישה והאפיה הוא מפלל כבוד שבת ויום טוב, כמו שמסים לבסוף, עוד יש בזה טעם, כדי לקיים מצות חלה, לפי שאפדה את אדם הראשון, שהיה חלתו של עולם, שנכרא בערב שבת. וענין ^י **באחרונים, דאפלו הנוהגין לאכל פת פלטר של אינו יהודי כחל, מפל מקום בשבת ויום טוב נכון לזהר שלא לאכל כי אם מפת ישראל, מפני כבוד השבת ויום טוב.** ופשוט דאם הוא אנוס, שאין לו על מה לקדש כי אם על פת של אינם יהודים, כמו שמצוי לאנשי חיל העברים, יכול ובמקומותינו המנהג **(ז) שהיה מכסה למעלה ולמטה. בטל, ואף זה מכסה הבשר בין דפי העסה: (ח) ולא ראיתי וכו'.** ובמקומותינו המנהג **לאכלן [שירי פנסת הגדולה]:**

שער

וכן כתב במאמר מרדכי, עין שם, ודלא כמה שראיתי לאחד שהתיר פרבית דבנקן. ועין בכאור הלכה (אות ר): ^{טז} **פן הסכים באלהי רבה וכן במאמר מרדכי ושאר אחרונים, וזהו עצם התקנה, ודלא כמגן אברהם דמשמע מנה דעקר התקנה היה שלא לכבס בערב שבת: יז. רא"ש: יח. מגן אברהם ותיי אדם ושאר אחרונים.** ולפי זה אפלו בתוך הסעודה נכון לזהר, והאליה רבה חולם על זה, עין שם:

יא. הנהגות אשרי כפרק ב דביצה: **יב. פן משמע מהגר"א, וכן כתב הב"ח, דאם יכול להשיג ממי ללות צריף ללות ויבטח בה שהוא יצטרפו לשלם לו.** וכעטרת זקנים משמע דלא ילוח אלא אם פן הוא משער שיהיה לו כמה לפרע, ונראה דהכל לפי הענין: **יג. רש"י.** וכעונותינו הרבים, יש אנשים שמהפכין הסדר וקאין על ידי זה גזל וחלול השם: **יד. מגו אברהם בשם שבלי לקט: טו. תוספת שבת ופרי מגדים ונתיב חיים ולבושי שר.**

לדקדק דקאמר שש מאות חלף, קשה הוה הכרה והכרה יותר מזה המספר, כי ת"ר חלף הוה אנשי המלחמה מנן כי ולמעלה מלמד בני י"ט שנה, שלענין אכילה צער אין חילוק בין פחות מנן כי לכיתרים מנן כי. גם היצת רגלי מיותר. גם אשר אנכי בקרבן אין לו שחר כלל.

ל'ישב נקדים מה שידוע בספרים (***) כי יש תיקון גדול לנפש הבהמה הנאכלת מהאדם, שעי"ז נקשרת נפש הבהמית ומתעלה בנפש האדם, וחלולי כן הוה אסור לאכול צער ולהרוג נפש הבהמה דמחי חזית, ולכן מאדם ועד נח לא הותר להרוג בהמה עד שקבל נח ז' מלות, וגם נתקן קלח חטאו של אדם הראשון ע"י המזול, הותרו לאכול צער, אבל אדם רשע לא מצעוה שמקלקל נפש הבהמה העדיפה מיני, אלא שגם הוא מחקלקל יותר ומתעמעט לכו צנפיש הבהמה, ולפעמים הרבה שטורה על הבהמה רוח רעה ומתדבק בו, ובמלות שחיטה מתוקן זה, ולכן דגים אין לריך שחיטה כי אין כח ואחיזה לחושים בהם, אדרבא כי הם משכן לנפשות הדיקים שדרכן להחגלגל בדג, והוא מאכל לדיקים בשבת י"ט*), שאז יתדבקו אותן הנפשות בהדיקים כמותן, כל זה מצוה הרבה בספרים וידוע ליודעים.

והנה זהו ישראל עושים ראונו של מקום נקראים עם ה' ולצרותיו ונמנים בצחינת גלגולת, אבל כשה"ז אין עושין ראונו של מקום אינם נקראים בשמו כ"א עמו של משה, כפרש"י בפסוק כי שחת עמך [שמות ל"ב ז], והם בצחינת רגל נקראים רגלי. וידוע כי אין בעולם כ"א סי רצוא נשמות, וכולם היו צדור המדבר ושמעו אנכי ה' חלקוק, וזהו אשר ישנו פה ואשר אינו פה [דברים כ"ט י"ד], כי כולם היו מושרשים צדור המדבר, וא"כ אז לא הוה יפוי תועלת באכילת דגים שיתדבקו בו גלגול נשמות לדיקים, שהרי כל הנשמות היו פה, וגם באפילה צער הוה חשש שיקלקלו יותר, כיון שלא עשו ראונו של מקום שאז מתקלקל יותר ע"י אכילת צער, וגם אין להם תיקון בשחיטה כי לא נטעו צמדבר כי הותר להם צער נחירה. וזהו שש מאות חלף רגלי דייקא העם אשר אנכי בקרבן, ולא נקראו עתה עם ה', ואחרי אמרת צער אתן להם ויאכלו, הלא יתקלקלו יותר עי"ז כמדוח אבן אחר הנופל, ואי תימא יתוקן

י"ט*) ד"ל הרמ"ע זצ"ל בכנפי יונה ח"ב סי' ק"ד: "וצדיקים בני תורה הצריכים מירוק מה דינם, בדגים שבים, סי' לדבר: ויגוע ויאסף, וכתוב ואם את כל דגי הים יאסף להם לפיכך מצוה מן המובחר לאכול דג בשבת".
תורת משה השלם (ד' במדבר) / סופר, משה בר שמואל {עמוד 50} (2112470)

צשחיטה, הלאן וצקר ישחט להם ומלא להם שימלא להם עי"ז רוח עברה, הלא לא נטעו על השחיטה, ואם את כל דגי הים יאסף להם, חולי ימלאו צאי מהם גלגול לדיק, גם זה לא ימלא להם שהרי הם סי ריצוא כלליות כל הנשמות (אשר אנכי יושב בקרבן) כג"ל ודו"ק.

*שש מאות חלף רגלי העם אשר אנכי בקרבן ואחרי אמרת צער אתן להם וגו'. ויש ליישב, ונקדים ג' הקדמות, אחד מה שסיפרו לנו חז"ל [ב"מ פ"ה ע"א] בעגל אחד שצרח לכנפי דרבי ואמר רבי לך כי לך נוצרת, וקיצל אח"כ יסורין על עצמו. והציחור נראה, אמרו חז"ל [פסחים מ"ט ע"ב] ע"ה אסור לאכול צער, והיינו דארצת חלקי העולם דלחיים עוליס ממדרגת הצומח לחי ומהחי צא למדבר, אבל אם האוכל הוא חיני עוב וע"ה, לא נתעלה בו החי, ולכך ע"ה לא יאכל צער (***) . ולכך הוה ראונו העגל שרבי יאכלנו, אבל רבי שהי עניו גדול, שאמרו [סוטה מ"ט ע"ב] משמת רבי בעלה ענוה, ולכך אמר לך, אבל אח"כ חשש חולי עשה שלא כדון לעגל, לזאת קיצל יסורין על כל העולם, וממילא יתוקנו ויתעלה גם הוא על ידיהם.

הקדמה צי אמרו צפרק מקום שנהגו [נ"ג ע"ב] מה ראו חניניא מישראל ועזריה שמסרו נפשם על קידוש השם שלמדו ק"ו מלפרדעים וכו', ולריך ציחור מאי שייך לימוד ק"ו מלפרדעים. וי"ל יען שאין הקצ"ה עושה עולה לשום צרי, ואיך נתן צעצעם לכנוס לחוך תנור חם, וע"כ שכן ראויו וצכך ניחא להו שלא נצרחו אלא לעשות ראונו קונם, וכיון שעי"ז יתקדש שמו של הקצ"ה אין לך חכלית גדול מזה, וא"כ שפיר למדו מזה.

והקדמה ג' אמרו צמדרש [ילק"ש מלכים ר' רי"ד] כשאמר אליהו לעובדי הבעל שיקחו פר אחד לבעל נמוע הפר לייך אמר שנינו ילאנו מצטן אחד ולמה הצחר זה לעי"ז זה לר', ולא רצה הפר לייך עד שאמר לו אליהו עי"י שניכם יתקדש ש"ש. וצזה יש לפרש תהילים נ"א כי הטיצה צרנוך את ליון וגו' אז יעלו על מצבחק פריס וגו', צשעת הקלקול אמר הנביא ירמי עולותיכם ספו על צחיכם ואכלו [ירמי ז' כ"א], ולמה תקלקלו אותם לגמרי, שאין השי"ת חפץ בהם, עוב לכם שהאכלו מהם לכל הפחות צער, אבל כשייעיב ד' ליון ויהיו עושים ראונו אז תחפון שיחיו גם צחיכם שלמים לעולה, ואז יעלו הם מעצמם צשמחה כמעשה דאליהו. והנה רגלי נקראים כשהם ערומים מן המלות, וכשהם עובים הם מכונים צשם ראש, ועתה עי"י החטא נפלו ממדרגתם, וא"כ אסורים לאכול

זהו היום המקוה לא יהי לנו עת לרה וגמלא שחוק פינו שהרי נדע כי לפת ערב נראה נפלאות אלא שיהי נעלם זה מאתנו ועל אותו היום כתיב יעקב ה' ביום גרה — וידוע כי בחור הבעל בתולה קשה לה להכחולה, והוא החתן בשמחה ותענוג. ועי' האמת הוא כשהשפעת בחור גבורה הדינים בתוך הכחולה הידועה היא שכינה ושם בעלה עליה כי בתולה גמטרי' אמת [באמת] שהוא בעלה תפארת ישראל מימ כשהשפעת הדינים בחוכה אזי קשה מאוד לשונאי ישראל זה נקרא יבעל בחור בתולה שקשה לבתולה כן יבעלך בניך כי יהי היום ההוא קשה להם. אמנם הקביה יודע שזה הוא תכלית לרותינו והחללת ימי שמחתנו הוא ישמח. והוא כמשוש חתן על כלה ישיש פליך הקביה ישיש כמשוש החתן ואתה תלסער כלער הכחולה ע"י בעילת הבחור וק"ל. — נחזור לענינו כי הזקין הוא בחי' חסד רישי' בתלג חזיר — וע"ז הרמז הם ימי הספירה שבין פסח לעגרת השבוע החמשיית היא בבחי' ירך שמאל הב"ד יושב בחמשי, ויום החמשי שבאותו השבוע נקרא הוד שבהוד כי מהריעב"ן [בסדרו בסדר חודש אייר] שהוא כביד שכולו מחייבין הרי הוא זכאי. ולפע"ד כי הוא יום ליג למ"ד גימ'ל במלואו גמטרי' זקן שהוא רלון העליון בחי' י"כ כידוע. גם הוד בגמטרי' ט"ו הוד שבהוד ט"ו פעם ק"ו עולה רכ"ה שהוא עולה כתיב במלואו כזה ר"ש כ"ף ה"ה, והיינו זקין היינו כתיב והיינו תריך אותיות שבעשרת הדברות שנגלה בזקין יושב בישיבה. והוא מתהפך מכת"ל לכת"ר לתקן בעלי קריין האסורים בדי' כי עמ"ר גמטרי' קר"י זהו המטמא ברית קדש נקרא קרי' חמית קר"י ר"ל גמטרי' נחשית, נחש נחשתן ר"ל — אמנם בקדושה נקרא זר"ע כי גדול יום זר"ע — לכן אם יתוקן יום ליג בעמר תסיר ליג מעמר ישר זר"ע במקום קר"י. — והוא שאמר בפרשה זו וספרת לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים חשע וארבעים שנה, סיפא דקרא הוא כפל. אבל הענין רומז על ימי ספירה שכל שנה ושנה שנקדש אותם ונספור מלשון זכורך וספירה שיהי ספורים ומזוככים אללנו עד שיחשב יום לשנה יום לשנה כידוע ויעלו לנו מ"ט יום למ"ט שנה ועם יום החג יום מ"ת יהי נחשב לחמשים שנה בקדושה. והנה ידוע כי כל יום יום כפול הוא כי מנה של קדש כפול הוא, ונקרא ימי שמים וימי ארץ כימי השמים על הארץ לכן כתיב [במדבר י"ד] יום לשנה יום לשנה כי פעמים ולכן אם תהיינה ז' שבתות אלו חמימות בקדושה אזי יחשבו חמשים ימים למאה שנה סוד מאה ברכות מאה ארבעים במקדש כידוע — וימי שנותינו שבעים שנה ובהם שבעים פעמי' מאה עולה שבעת אלפים כל ימות עולם ה"ל. ומשום כן מי שעברו רוב שנותיו ולא חטא שוב אינו חוטא [יומא לימ]: כי הוא אז אחר ליה שנים שלו שהם בבחינת ג' אלפים וחמש מאות שהוא זמן מתן תורה ובין בהמ"ק בעולם הגדול שעד הזמן ההוא ארץ יראה ואח"כ שקטה ה"ג כיון שלא חטא עד זמן קבלת התורה דילי' יתקדש ויטהר להלן בלי ספק — ובקהלק כתיב עד אשר לא יבואו ימי הזקנה ויגיעו ימים אשר אין בהם חפץ ואמרו חז"ל [שבת קריא:]: אלו ימי המשיה, כי הם כנגד ימי הזקנה באדם באלף השעי ובאדם שנת ששים שנה שהוא אלף השעי למתקן דרכיו. וכבר כתבתי חשבון כזה ריש פי' ויחי גבי שנותיו של יעקב אבינו ע"ש ותראה נפלאות מתורת ה' ב"ה וב"ש הגדול. — והנה ימי שנותינו בהם שבעים שנה וכבר פרשנוהו בפי

אמור על ימי הספירה באמרו שם למנות ימיו כן הדע ע"ש [נדפס לעיל בפי' אמור ד"ה וספרתם וגו' משנת תק"ס לפ"ק]. ומסיים שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רפה, קרו לנו ימים וקרו לנו שנים, יראה אל עבדיך פעלך. כי מלות קליר הוא ג' פימר ליקט פ'אה ר"ת פע"ל יראה אל עבדיך והדרך הוא ה"ד כידוע על בניהם היפך מהמת קרי ח"ו בנים זרים אלא על בניהם בני א"ל ח"י גמטרי' מ"ט כימי הספירה. ויהי נעם ה' אלקינו עלינו כי נע"ם ר"ת נירא עיליון מ"לך, ידוע נורא הוא תפארת ישראל, עליון הוא בכתר, מלך, אשת חיל. והוא יהי עלינו. ומעשה ידינו כוננה עלינו לאפוקי מהמנאפים ביד ר"ל אלא מעשה ידינו הם מעשים טובים שהם מעשה ידיהם של לדיקס, כוננה עלינו והם יכוננהו כביכול כי הם מוסיפים כח בפמלי' של מעלה, עמ"ש על יהי עליכם סתריה. והוא ר"ת וס"ת של ספירת' היעמרי. והנה ספירת העמיר כלו עם שם י"ה המלטרף לחשבון בגלות ע"ד מן המלך קראתי י"ה, עולה תתרי"ף כחלקי השעה העושה לידוף הוי' ית"ש כי ב"ב שעות י"ב לרופים, וכאשר כתבנו במקום אחר, על עשיר ורש נפגשו עושה שניהם ה' כי עש"ר ר"ש גמטרי' תתרי"ף ועושה שניהם ה' כי נמר לרוף הוי' בכל שעה. וי"ב לרופים עולה שביי' כר"ת שימות בני ישראל ששם י"ה מעיד עליהם עמ"ש לעיל בחג הפסח על פסוק ביבשה בתוך הים ע"ש [נדפס לעיל לפסח תקס"ב לפ"ק]. ובהתקנס את ברית הקדש המכונה אות ברית דורות ר"ת אב"ד לכן תעתי כש"ה אב"ה, ש"ה אב"ד גמטרי' שביי' הכ"ל אמנם בקש עבדך ומשביי' י"ב עולם לפני אלקי'. יהי ע"ז ליעמו יתן ר"ת כמו י"ש עולם לפני יהוי.

הי יצרך את עמו בשלום. והי הטוב יכפר בעד. **ואמר** פה ושבתה הארץ שבת לה'. הוא חיבור שבת עם הו"ה ית"ש אשת חיל עם אל חי כביכול שהוא הו"ה אדני' כידוע. ולכן במזמור של יום השבת כאמר עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכבוד ר"ת עשור כיכל הגיון ענה היא עונה האמורה בתורה ר"ל עונה של תורה עלמה בזיווג ה"ל ואם תסיר הו"ה מהגיון כי היא יסוד נופל ממנו לפעמים במלת גיון וכדומה, יהי ר"ת עשור כיכל גיון ע"כ שהוא בעלמו עונה ה"ל הוא חבור עידן ניהר ג'ן כידוע — והוא היפוך הפירוד ואיב"ה אשית ר"ת אייכה י"שבה ביד היעיר כמבואר והו היפוך איב"ה ב"ה"ה כמו ושמרו בני ישראל את השבת, מה נאמר תמן לדורותם ברית עולם אות היא בני, אות ברית דורות כ"ל, וס"ת של עשור נבל הגיון הוא לר"ן הוא תתק"ל [בחשבון מנלפ"ך] כשנותיו של אדם"ר מחבר השיר ההוא כידוע שעי"ז זכה לחיות כ"כ שנים, ואותיות שניות עשיר כ"ל גיון הוא שביי' כ"ל נשאר ב' ווי"ן של עשור ושל גיון שהם י"ב לרופים ה"ל. וכל אלו הנרמזים בעשור נבל הגיון הכל הוא בכינוי' גמטרי' רפ"ח יללות קדושות הידועים גמטרי' רחל ולאה כידוע — [הכוונה עם האותיות והכולל]. כמו ר"ת ריפח חז"ל עימו ישראל כי הם העשוקים החולים קלירי ומריעי כידוע ולע"ל פרי"ת תפרח ותגל הלכנו, [ישעי' ל"ה] ות"ה יעשו ל"ים ופרח"ם לתורה וירפאו מהיות קלירי ומריעי ע"ד ינין ופרי"ת ישראל. [כשבת קמ"ה:]: ויבוקש ד"ג לחולה [סנהדרין ל"ה]. **דע** כי חולה גמטרי' מ"ט שבע שבתות הלריכי' תיקון ח"ג גמטרי' ז' מלוא למימני יומא ושבעי' ודג במאות הוא ת"ש שזהו אשת חיל א"ל ח"י ת"ש — לכן מלוא לאכול דג בשבת וירפאו ה' והי' עלהו לתרופה. ובזירוף דג

לחולה

לחולה יעשה דג"ל מו"ה היא היתה אם כל חי שהיא
 השכינה כידוע וירוס דגלו ודגלו עלי אהבה — וכתיב
 ומשביע לכל חי רלון, ר"ל השכינה הנקראת כל חי ישביע
 לה רלון העליון כמו אורך ימים אשביעוהו אורך ימים
 היינו רלון וע"ז ארואו ביצועתי היינו כל חי — והנה
 כל חי רלון גמטריי ית"ד שהוא במקום נאמין וזהו ברכת
 ישראל דיגן תירוש ילכר ר"ת ית"ד, וזהו משביע לכל חי
 רלון, ר"ת ליכל חי רלון רח"ל שכינה כידוע. וס"ת של
 משביע לכל חי רלון גמטריי ק"ס ע"ן ידוע אשר עלהו
 לתרופה בלי ספק — והנה אשת חיל גמטריי תשמ"ט
 את אשר יהי לך את אחיך תשמ"ט סוד שמטה. ובחבור
 אשת חיל עם אל חי גמטריי ח"ן [בחסדון מנלפך] והביאו
 בניך בח"ן לע"ל בהתקן חטא השמיטה. — ואמר תעיתי
 כשה אבד כח"ל ביקש עיבדך ר"ת ע"ב שם הו"ה בחסד
 גמטריי ע"ב כידוע והוא מהפך משב"י ליב"ש כי בו יבש
 היס כידוע. וס"ת בקש עבדך ש"ך הם ש"ך דיניס מל"ב
 נתיבות בפעיריות עולה ש"ך כידוע שיתמתקו. וע"ד דרוש
 אמרתי כשה אבד בקש עבדך כי מלווהך לא שכחתי, כי
 כל אבדות לא בעו שמירה כשה דנקטי ל"י נגרי כרייתא
 ע"י בבי"ה קיי"ה ע"ב, ובירושלמי שם איתא דאם יש בעדרו
 תיש זקן ההולך לפני הללן או פנדור"א וכדומה בלופן
 שהטלה הנגנב מכיר עדרו אזי מועיל השבה כ"ש דאע"ג
 דכבר נקיט ל"י נגרי כרייתא מ"מ בקל חוזר לקדמותו
 להרגיל עם עדרו ע"י שמכיר סימנים הללו ע"ש. וה"י
 חפ"י שחטאו ישראל ע"י שאור שבטיהם ושיעבוד מלכות,
 ונקטו להו נגרי כרייתא ותפו כשה אבד מ"מ חלילה לומר
 שהחזרה קשה לנו כי מלווהך לא שכחתי וברנו קל שירמו
 לנו עדין אלו זוכרים וחוזרים לימי נעורותינו מתרפקת
 על דודה ית"ש — נחזור להל"ל, אחז"ל המוריד דמעות
 על אדם כשר הקב"ה סופרם [שבת ק"ה:], כי אדם כשר
 הוא כחי לדיק הידוע ושכינה שורה עליו כח"ל רוח אק"י
 מרחפת ע"פ המים, ואז הקליפה הנקראת ת"פ סגורה
 ומסוגרת וממט מתבטלת ע"י הקדושה, וסודה מרחפת
 אותיות רח"פ נילולות הכ"ל ואותיות פ"ת — ויש בו עוד
 רמז בהפוך ח"ו חבור מר"ח עם פ"ת כי אותיות אחר
 מה"ר הוא שטן כידוע לא הלחם בעמלק מח"ר ובקדושה
 רח"ם הוא אברהם. ובהל"ך דמ"ע עם אר"ם כש"ר גמטריי
 עטר"ת שהוא עטרת תפארת תמגן. מ"ור' דיבש' אשביעך
 ר"ת אר"ם ס"ת כש"ר. אמלע תבות ל"ו כי שבי"ע גמטריי
 ת"פ הכ"ל והוא פלא. ואומר כי מן הלור מכסול בעלמו
 ישיביעו דיב"ש ר"ת דיעה ז"ינה שיכל כי ה' ישימיהו לו
 כמו שמסר למרע"ה סוד הקטרת [שבת פ"ט]. וע"ד עליה למרום
 שבת שבי"ה הוא י"ב לרופי הו"ה גמטריי שבי"ה הכ"ל וע"ז לקחת
 מתנות בלחם אדם היינו מ"ור' דיבש' אשביעך. גם אדם
 ר"ת בהפוך מילכות דירך אירן כי אם הוא אדם באמת
 לאן מרעיתי אדם אזי פורקים ממנו עול מלכות ועול דרך
 ארץ חרות מאו"ה וממלאך המות. וכתיב ביהושע [ח"י]
 ג"פ חזק ואמן פירש"י למלחמה ולד"א ולתורה, והנה באמת
 שלשתן בתורה לחוד כי הנותן עליו עול תורה וכו' לכן
 נקראת אמת ר"ת אר"ן מילכות תיורה. וכשתמשוך שם
 י"ה לאותיות שבת שבת"ה גמטריי עול תורה וכבר כתבנו
 לעיל בפי אמור כי הלומד תורה לשמה היינו חבור הו"ה
 אדכ"י י"א עם תורה גמטריי שבת לכן ת"ה בכל ימי
 השבוע יש לו כחי שבת*.) וכבר כתבנו לעיל כי חמשים

נעשים מאה, והוא ע"ד תהפך כחומר מוחס כי ימ
 השמים הם כחי" כ"ל וכי יש לי כ"ל ע"י רמזין על
 התורה [בראשית כ"ד ח"י] וימי הארץ העולים למעלה הם
 ג"כ חמשים בהפוך אותיות ל"ך. וזהו וכל אשר נתן לי
 עשר אעשרנו לך ר"ל אתה נתת לי כ"ל ואני נתת ל"ך.
 וזהו ממך הכ"ל ומידך נתנו ל"ך. ואמרו מידך נתנו ל"ך
 ר"ל ע"ד שפירשנו ועתה יגדל נח כה ה' כאשר דברת
 לאמר [במדבר י"ד] ר"ל הפלא לנו מוסיפים כה למעלה
 בלותן הדברים בעלמן שנתן לנו הקב"ה לאומרים בכל יום
 כתורה ותפלה וממנו בלו לנו ובהם אנו מוסיפים לו כה
 כביכול מידך נתנו לך. וזהו ועתה יגדל כה ה' בלותן
 הדברים שדברת לאמר שנאמרם לפניך בלותן הדברים אנו
 מוסיפים לך כה כביכול והוא חסד גדול. בעל חסד ית"ש
 יפליא חסדו עמנו ויראנו כפלאות מתורתו, ולא ימושו דברי
 זאת בריתו. מפיו ומפי זרעו זרעו מעתה ועד
 עולם, הנחמדים מזהב ופז נוסף ספיר ויהלום, ה' יברך
 את עמו בשלום. והוא יכפר בעד וע"י לקמן.

שבת

לה' כבר רמזתי לעיל. והענין לעולם אם אנשי
 הארץ ישבתו ממלאכת עה"ז יהיו הם שבת לה'.
 והנה כתיב שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוע
 [תהלים ע"ן] ר"ל כי מי שמשער עלמו כאלו תמיד ה'
 לנגד עיניו א"ך יעו פניו לאכול ולשתות ולדבר דברי חול
 ולטייל ולעשות שום דבר מלרכי העה"ז. אמנם להיות כי
 הלדיק עושה כל אלה לשם ה' איכ כל זאת עבודת השם
 הוא לו ולמה יבזש מעשות עבודת המלך בפני המלך.
 וזהו שויתי ה' לנגדי תמיד שהרי מימינו כל אמוע לא אשבות
 רגע א' מימין היינו מעבודת ה' ע"כ אוכל לקיים שויתי
 ה' לנגדי תמיד. ודעה"ה אמר אשוריו של איש בתחלה
 סור מכל הרעות שבעולם לא הלך ולא עמד ולא ישב
 בעלמס ואח"כ עשה טוב ולא יתערב רע בטוב,
 ואופן עשה טוב תה"י בתורת ה' חפ"ז תחלה היינו חפ"ן
 וחשק לבו שהוא יראתו קודמת ואח"כ חכמתו היינו
 ובתורתו יהגה יומם ולילה, ואז האיש ההוא הוא ע"ן
 השתול על תורתו שהוא כפלני מים אשר פריו מע"ט שלו
 יתן בעתו ועליו שיחות חולין לא יבולו, וכל אשר יעשה
 בעה"ז יל"ח. וממילא מובן כי הרשע היפך זה כמו
 שהמשילו ירמיהו ע"ה לערער בערבה, אמנם לא כן
 הרשעים בהיפך מהי"ל אלא רע יותר מההפך והוא
 שהוא כמון אשר תדפנו רוח כדכתיב [שם ל"ה] יהי
 דרכם חשך וחלקלקות ומלאך ה' רודפם כמו שנדחה
 פרעה וחבריו כי חזק ה' לבו משגיח לגוים ויאבדס. כי
 יודע ה' דרך לדיקים, ר"ל יודע לשון השגחה פרטית כמו
 יירא את בני יודע חלקים שהוא השגחה הפרטית הי"ג
 משגיח חפ"י על מולא שפתיהם ועליו לא יכול בהשגחה
 כפלאה לעובה בכל אשר יפנו יל"חו וישכילו. אמנם דרך
 רשעים תאבד ר"ל לא שיאבדו הרשעים כי לא ידה ממנו
 דח ח"ו אלא דרכם יאבד כמו יגמר נח רע רשעים, וכמו
 יתמו חטאים — והרמז כי בהסיר מספר דר"ך ממספר
 רש"ע ישאר מספר רל"ן כי רל"ה בתשובת רשעים. וירמזו

אשר תקראו אותם סקראי קודש אלה הם מועדי — ר"ל כל המקדש
 יוסו הרי היום ההוא שבת ומועד לה' ואין לו זמן קביע רמז כי תורה
 לשמה הוא חבור הו"י ארני נפארי צ"א עם רוריה עולה שבת וזה
 שאמר מועדי ה' הם אלו אשר אתם תקראו אותם סקראי קודש יבואו
 באיזה יום שיהיו הם הם מועדי אשר חצצתי במ — ולהלן בסקרא
 שלאחריו אפר אלה מועדי אשר תקראו אותם בסוערם דייקא שיש
 להם זמן טרם אלה והם המועדים האמורים בענין עכ"ל.
 טוד

שזיעאה, משום דההיא יומא מתזכרנאן מיניה וכו', ואילו היה יורד המן בו היה דבר מוגבל^ט, על כן לא ירד המן להורות שזכרתי 'כל' בלי גבול.

טז) עיין במאמר 'שם שבת' (מאמר א אות יא) טעם לאחילה דגיס בשבת, כדאי שיהיה זרחה משולשת להאדם המענג אח השבת ואוכל דגיס לכבוד שבת, ונשלושתן^פ נאמר זרחה זמעשי זראשית, לדגיס זיום חמישי^{פא}, ולאדם זיום שישי^{פב}, ולשבת זיום שזיעי^{פג}, ו'חוט המשולש^{פד} לא זמהרה ינתק' (קהלת ד, יז), ועיין שם עוד מה שכתבתי

סס (וע"ע לקמן מאמר ח אות כ; אדר מאמר ד אות ז; אגרא דכלה פרשת זראשית). וזהו זרמז 'זנאות דשא ירזילני' וכו' (תהלים כג, ז), 'דש"א' ראשי חינות ד'גיס ש'צת א'דם - לקבלת הזרחה משולשת זיום המנוחה, וזהו 'על מי מנוחות ינהלני'^{פה} (שם).

ז) ומצאנו טו"ז^{פו} טעם להריח הדם בשבת^{פז}, על שם 'חוט המשולש לא זמהרה ינתק' (קהלת ד, יז), היינו שלש פעמים חו"ט זגימטריא הד"ס שהוא משולש (עי' סוכה לב, ז) - זרחה משולשת^{פח} (וע"ע לקמן מאמר ו אות ו).

יודעי בינה

חסרון הכוללת כל הטובות שבעולם, וכמו שכתב בספר המפואר [לרבי שלמה מולכו] (דרוש לפרשת בעלותך): "הברכה שברך הקב"ה אותי ואת אברהם אבי שנתן לנו כל טובות של עולם, שנאמר 'וה' ברך את אברהם בכל', וביצחק כתיב (בראשית כז, לג) 'ואוכל מכל', וביעקב כתיב 'יש לי כל'."

רעט. הן מצד עצמו, כי אילו היה יורד בה מן היה יורד בשיעור מוגבל עומר לגולגולת לכל אחד ואחד כבשאר הימים, והן כי כל דבר היורד לעולם העשיה הגשמי הוא מוגבל, כי עוה"ז הגשמי אינו יכול לקבל שפע בלתי מוגבל.

רפ. היינו באדם בשבת ובדגים וכדלהלן.

רפא. כדכתיב (בראשית א, כא-כב) "ויברא אלהים את התנינים הגדולים וכו' ויברך אותם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים" וגו'.

רפב. כדכתיב (שם כז-כח) "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם, ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו" וגו'. ועיקר הברכה נאמרה על ישראל, כי המה עיקר 'אדם', כאמרם ז"ל ביבמות (סא, א) על הפסוק 'אתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם' (יחזקאל לד, לא): "אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם" (עי' לעיל מאמר א שם).

רפג. כדכתיב (שם ב, ג) "ויברך אלהים את יום השביעי" וגו'.

רפד. היינו הברכה המשולשת של אדם דגים ושבת, כי כשהם יחד מתחברין כל השלש ברכות שיש בשלשתן.

רפה. ר"ל, ע"י הברכה המשולשת של ד'גים ש'בת א'דם הנרמז 'בנאות דש"א', יזכה האדם לכל הברכות, כנאמר בהמשך הפסוק 'על מי מנוחות ינהלני'.

רפו. סימנא מילתא הוא, נכתב טעם טו"ב העולה י"ז באות ז.

רפז. כמו שכתב בשעה"כ (דרושי ערבית ליל שבת - דרוש ב): "בליל שבת תקח בידך ב' אגודות הדס, וכמו שאמרו רז"ל במסכת שבת פרק במה מדליקין (לג, ב) על ההוא גברא דרהיט ובידיה תרין מדאני אסא וראהו רשב"י ורבי אלעזר בנו בצאתם מן המערה ואמרו חזי כמה ישראל זהירין במצוות כו', וקחם בין שתי ידיך ימנית ושמאלית, ותחברם יחד, ותברך עליהם 'בורא עצי בשמים' ואח"כ תריח בהם". (וע"ע פרע"ח שער השבת פ"ו; שם יד; שם יז; שם כד).

רפח. ר"ל, 'חוט המשולש' רומז על הדס, כי 'חו"ט משולש', כלומר שלש פעמים חו"ט, בגימטריא הד"ס, ואמר הפסוק 'חוט המשולש', כי ההדס 'משולש' בעליו. וכיון שפסוק זה רומז על הברכה המשולשת שיש בשבת (כמבואר באות טז), על כן יש להריח הדס בשבת, לרמז על הברכה המשולשת השורה בה.

אמרי

שלא

יהודה

סג

סס הקליפה לילייה עהיכ רועה שנכל סוף ומאה מושלה
 אחזה הספיה ולריך שמייה מועילה לנטלה וגם חפלה
 מנחה שהיא סוף כל היום. לכן היה שלריך להחר
 נחשלה ונחה כי אז זמן הגבורה הדיכין. ולריך לחוק איע
 ולהזהר זה יאז נענה כאליי. ונסרט בונחה של סיק
 שהיא סוף של הסוף אז לריך להגבר יותר ויותר. ואי
 שאז מחגלה הרלון עליו לחוק הדיכים. ולריך להרבה
 אז נחורה ועטרה. לא היו נדברים של חיל ולחוק מעליו
 על סיק כאשר אזו רואים צוהיר שאומרים כבר יאז
 השנה ועוקקים נדברים צוליס ובחמה הוא עון פליי
 כי זה מראה שהשנה הוא עליו כמשא ועול סולסה
 סיפנה היום ואז סולט עליהם היו הנחם נסוף השנה
 עיר ולחה תפוסנו עקב. ומייה אפי' הראש מה שטעה
 נחלה אזי לט ואזי להם שכך עשים. וחיל אמרו ונד
 דבר שלא יהא דיבור של שנה כדיבור של חול. ואפיל
 הפירוש נעה שהיחסי יפחוק לדבר דיבורים של חול
 חומר לו. שלא ליה השיח כן. עיר שמועתי **מאמרי**
 זל עים ויחמר כי אחיי עוק. ומחרגם החרגום. ארי יח
 מיוורי נקעוד. הייט אס פגע נך מכוול זה ויפחוק לעסות
 ענינה. הקבולה שחומר נפיך הלחו אז האיקור נדבר
 זה שנחטר נקרה שנכחז או נחירה שנעים והגלל עיי.
 זה ארי יח מיערי נקעוד. היינו זה שהחמר האוקר
 נדבר זה. זאת יחיי נקעוד להגלל עיי. זה הפיי שליח
 יחיי דבור של שנה. הייט הדיבר שלך נשנה יחיי.
 שליח מותר לעשות כן. כדיבור של חול כשיפחוק לדבר
 דברי חול. זה יחיי הקבולה שחללל. וכאשר שמועתי
מאמרי זל נסס אקיי דרי **מראש שיימין** זל
 שאמר לכן מחחיל שנה עם פחה **ש** רוח שנשנה לריך
 לשחוק ולא לדבר כלום. זה שנה. ואפי' מי שאיח לו
 ללמוד תורה. האולה היא לשחוק **לשחוק** מלדבר. כוואמר הזהיק
 איחא הוי ליי שמועון והיה מוולה חמר לה איחא
 איחא שתיקא שתיקא שנה היום. ואפיל דלכ האולה
 לאחיל דגים נשנה ואפי' עני לריך ליקה דגים כעצוה.
 כי נכל ויני בעל חיים הכסרים לא כוואר שיהי נהם
 מין צעיה שלא יסומע קול. רק הדג אינו מומוע קיל
 כלל רק שוחק חמיד. עייכ נחר זה לאחיל נשנה. ואפי'
 עני רוח אפי' עני נדעה חורה שאין לו מה לדבר
 נקדושה. יחיי שוחק וינקבל סבר שמיירח שנה. כי נזה
 יס היכולה בידו לשמרו. ונפירו עה מנחה של שנה. לכן
 איחא נחאריי זיל שטוב לאחיל דגים נקעודה שלישיח
 רוח להחיל שיסומר לשחוק מלדבר דברי חול נסוף
 השנה שח העיקר. וכן לריך חויד האדם להסתכל בסיוף
 של כל מליה שיהי נרוז קדושה וסיעטי כהגון. ועיי
 יכה לעשות עוד מליה ככיל וכודע שמן סעלטה נעשה

חליקא דדעק והם הנגדים של האדם. זה שהחושיק
 נחורה אוחט נכחן. ואימרת דבר אל בניי ואמרת אליהם.
 ועשו להם לילית (לסין הסחכלות) על כנפי נדריהם.
 היינו שיסתכל על הסוף של המליה בעין פקחא שלא
 יפלו אז היו נמדדנתם כדי שלא יתגבר היליח דיו.
 נצחי' ולחה תפוסט עקב. ועיי'. לדוריהם. יחט לעשות
 עוד מליה עד סוף כל הדורות. כי אס נשאר גם הסוף
 של העולה אז היא נשלימות ככל ואז גוררת מליה וכן
 חמיר. לדורות עולם. ועייכ ליה הקביה ליהן הלילית
 למעלה מעט מהסוף. כי אחר האליה אין סייך ככיל.
 רק קודם נער האולה סייך לסוף אז ישמור אחד ככיל
 ואמר עוד הכחוז. ונחט על לילית הכנף פחיל חבלת.
 דהנה יס בני אדם שאומרים הלח כבר חמחט הרבה ומה
 תועלת לנו אס נאזב לדי. אז ככיל הלח עשיט האולה
 שלא כהגון ומה יועיל לנו נחסף אס יחיי עוב וכסגון.
 וגם יס בני אדם שאומרים אין לנו נכה ללמוד ולעשות.
 ובחמה לא כן הוא נכל זה. רק לריך להסתכל היענ
 נדבר היה. הלח הקביה מלך מוחל וקולח. וגם הקביה
 הוא הטוחן ליעף כח. זה פחיל עהיכ גיעי מחיליה
 קליחה כסריה עם י' רוח לחבנה שסס הוא צחי'
 וחלפיהם נגלם צחי' גלמי שהיא יוד. רוח שאטיט שחמח
 אס סז מהיום הקביה מוחל וקולח ועיד מרשך נחודסי לכויות.
 ולזה רועה היי יותר מנחילה קליחה כפרה. תכלית עהיכ
 גיעי סרפיה (כתיב חסר) לכיל החלוחי. רוח שהקביה
 גם מרשא להם וכותן ליעף כח ללמוד ולעשות. זה
 נחט על לילית (לסין הסחכלות ככיל) הכנף. הייט
 שאפי' נחחלה לא עשה כהגון ישעה הכנף של האולה
 שהיא הסוף. כהגון ויחוק חכל. וגם. פחיל חכלית. גיעי
 ככיל שיסתכל בזט היענ שאטיט כחמח הקביה מוחל
 וקולח. והקביה כוחן כח ורשוח ללמוד התורה ולעשות
 העולה. זה והיי לכס לילית. הייני עיי שחסתכל על
 כפ האולה לכיוון ככיל עיי' ורואים אותו חכרחס
 אה כל מליה די ועשיתם אהם שחזבו לקיים כל מליה
 די. כיון שהגמר יחיי סוב. אז מליה נקדושה. על סס
 שנמחה נשלימות והיא גוררת לעשות עוד מליה נקדושה
 נחחלה כמד הסוף של זה המליה וכן חמיר. לכן כחח
 הכחוז זכירח ועשיות כל האולה. נראות מליה לילית.
 כי עיי הסחכלות החיל לשמור הסוף של האולה עיי'
 רוח מליה לילית שוהח על הכנף שהיא סוף הגדי.
 חוכה לקיים כל מליה די ככיל והגן:

מאמרי דבר אל בניי כי ועשו להם לילית על כנפי
 נדריהם לדיוחהם כי ותי' לכס לילית כח ולא
 חמיר כי נחקים שפישתי נמקום אחה. יראם אל ענדיך
 פעלך וחדך על נחיהם דסנה ארת סיס לו סבי עבדים
 ויח